

Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat
Deutsche Nationalitätenselbstverwaltung
7100 Szekszárd, Rákóczi Str. 69-71.
levelezési cím: 7100 Szekszárd, Béla király tér 8.

ELŐTERJESZTÉS SORSZÁMA: 46.

MELLÉKLET: 7 db

TÁRGY: Német nemzetiségi nevelés-oktatás Szekszárdon

E L Ő T E R J E S Z T É S

a Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete

2025. november 3-i RENDES ÜLÉSÉRE

ELŐTERJESZTŐ:

Farkas Pál Györgyné elnök

AZ ELŐTERJESZTÉST KÉSZÍTETTE:

dr. Horváth Annamária köznevelési referens

TÖRVÉNYESSÉGI VÉLEMÉNYEZÉSRE BEMUTATVA:

dr. Holczer Mónika
igazgatóságvezető

Terjedelem: 1 + 4 + 1 oldal

Tisztelt Képviselő-testület!

A Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete nevében tájékoztatást kértem az intézményekben folyó német nemzetiségi nevelésről-oktatásról azon szekszárdi intézmények vezetőitől, melyek ezt a feladatot felvállalták és végzik.

Felhívásomra öt általános iskola és két óvoda küldte meg tájékoztatóját a 2022/2023., 2023/2024. és 2024/2025. tan évekről (valamennyi tájékoztatót mellékelem), melyek alapján a következő összefoglalást teszem:

Német nemzetiségi nevelést folytató általános iskolák az alábbiak:

- Szekszárdi Babits Mihály Általános Iskola (a továbbiakban: Babits iskola)
- Szekszárdi Baka István Általános Iskola (a továbbiakban: Baka iskola)
- Szekszárdi Dienes Valéria Általános Iskola (a továbbiakban: Dienes iskola)
- Szekszárdi Garay János Általános Iskola (a továbbiakban: Garay iskola)
- Szent József Katolikus Általános Iskola (a továbbiakban: Katolikus iskola)

Német nemzetiségi nevelést folytató óvodák:

- Szekszárdi Óvoda-Bölcsőde (a továbbiakban: Szekszárdi Óvoda)
- Wunderland Óvoda

I. Tanulói és gyermeklétszámok, stratégiák a létszám megtartására

A Babits iskola általános tanulólétszám-csökkenésről számol be, ezen belül azonban a német nemzetiségi oktatásban részt vevő tanulók száma abszolút értékben és arányaiban is csökkenést mutat.

A Baka iskola esetében kiegyenlített a tanulói létszám, bár jelzik, hogy az előző tanévben csak 10 szülő kérte a német nemzetiségi nevelést, ezért tervezetten, heti rendszerességgel igyekeztek informálni a szülőket (erősítették a német nyelvű Facebook oldalukat), az eredmény pedig őket igazolja: idén 32 első kérte a német nemzetiségi oktatást.

A Dienes iskola szintén a tanulólétszám csökkenését tapasztalja, melyet a születések számának csökkenése mellett az iskola felvételi körzetének kedvezőtlen nagysága és a hátrányos helyzetű tanulók nagyobb létszáma is indokolhat. Nemzetiségi osztályaikban elsősorban a Wunderland Óvodából iratkoznak be a gyerekek, az első diákok 44-58 %-át ők jelentik.

A Garay iskola a 2022/2023. és a 2023/2024. tanévekben nem tudott indítani első évfolyamos nemzetiségi osztályt, illetve csoportot, ez a korosztály idén 3-4. évfolyamra jár. Szerencsére tavaly és az idén – a Suliváró programoknak is köszönhetően – újra népszerűsödött a nyelvtanulási lehetőség.

A Katolikus iskola valamennyi diákja német nemzetiségi tanterv szerint tanult/tanul, de a szülői igények hatására idén bontott első osztályt indítottak: a német nemzetiségi osztálycsoport mellett indítottak angol-ének-zenei csoportot is, aminek eredménye, hogy kétszer annyian jelentkeztek az első évfolyamukra, mint korábban.

A Szekszárdi Óvoda Wosinsky lakótelepi óvodaépülete ad helyet a német nemzetiségi nevelésben részt vevő csoportoknak. Az itt működő öt csoportból négy német nemzetiségi csoport, kihasználtságuk magas, a csoportokba mindig van megfelelő számú jelentkező.

A Wunderland Óvoda 10, majd 9 csoportjában a fenti nevelési években 165-186 gyermek ismerkedett/ismerkedik a német nemzetiségi kultúrával.

II. Személyi és tárgyi feltételek alakulása, törekvések ezek fejlesztésére

A német nemzetiségi nevelés-oktatás személyi feltételei jók: megfelelő számú és végzettségű pedagógus látja el a feladatot az intézményekben. A pedagógusok között van német nemzetiségi mentor, DSD (Deutsches Sprachdiplom) vizsgáztatói képzettséggel rendelkező, illetve mesterpedagógus szakember is.

A Dienes iskolában okoz gondot a teljes kétnyelvű oktatás biztosítása a technika és a testnevelés tantárgyak esetében, a Garay iskola alsó tagozatán pedig óraadó segítségét kell igénybe venniük.

A Wunderland Óvoda minden csoportjában két német nemzetiségi óvodapedagógus látja el a nevelést, így folyamatosan biztosított a nyelvgyakorlás. A Szekszárdi Óvoda négy csoportja közül egyben szintén adott ez a lehetőség.

A tárgyi feltételek is biztosítottak. A Babits iskola két felújított nyelvi szaktanteremmel rendelkezik, de a Dienes iskola nyelvi termei eszközparkjának korszerűsítése nagy segítség lenne a hatékonyság növelésében.

III. Nyelvoktatás

Szinte nincs olyan gyermek/tanuló, aki otthonról hozná a német nyelv ismeretét, ezért az óvodákban a nyelvvel való ismerkedés, az iskolákban a megfelelő szintű nyelvtudás megszerzése is a nemzetiségi nevelés/oktatás egyik fontos feladata.

Az óvodákban a mondókák, dalok tanulása mellett törekednek arra, hogy a mindennapi élet történéseihez kapcsolódó nyelvhasználat is gyakoribbá váljon.

Az iskolai oktatás eredményességének egyik fokmérője a sikeres nyelvvizsgát tevő tanulók száma. A DSD nyelvvizsga megszerzése a még biztosabbá váló nyelvtudás bizonyítéka. DSD nyelvvizsga-helyszíneként működik a Babits és a Baka iskola is. Az iskolákban jelentős számban tesznek alap- és középfokú nyelvvizsgát a tanulók.

A nyelvtudást és a tanárok munkáját dicsérik és bizonyítják a tanulók versenyeredményei is a nyelvi, versmondó, olvasási, szövegértési és szépkiejtési versenyeken.

A nyelvgyakorlást segíti a Deutsche Bühne előadásainak megtekintése (minden iskola él a lehetőséggel), valamint a hazai nemzetiségi táborok és az Ausztriába szervezett kirándulások, adventi látogatások is.

IV. Hagyományápolás, népismeret

A nemzetiségi nevelés/oktatás másik fontos feladata a gyermekek megismertetése a nemzetiségi hagyományokkal. Ez szintén jelentős feladat, mivel ma már nemcsak a nyelvismeret, hanem a hagyományok ismerete sincs meg a családokon belül.

A népismeret tantervi keretek között is része a nemzetiségi oktatásnak, de számos rendezvény is ezt a célt szolgálja. Az intézmények rendszeresen és nagy számban vesznek részt ezeken az eseményeken, nem egyszer önálló szervezőként is. A teljesség igénye nélkül ilyen rendezvények: Erntedankfest, Martinstag, TarchtTag, Ostern, Weihnachten, nemzetiségi napok, Pünkösi Fesztivál.

Elmondható, hogy a gyerekek/tanulók – különösen a fiatalabb korosztály – szívesen vesznek részt ezeken.

A hagyományokkal való ismerkedést segíti a szekszárdi Tanösvény, a közeli tájházak meglátogatása, és ezt a célt szolgálják a geresdlaki, liptódi stb. kirándulások, a néptáncoktatás és a gyermek svábbál, valamint a német nemzetiségi iskolai kórus működtetése is.

A tanulók szívesen nyújtják be alkotásaikat a Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat éves illusztrációs pályázataira.

Valószínűleg nem véletlenül az egyik legnagyobb siker a Baka iskolában az alsós nemzetiségi diákok számára tartott Ungarndeutsche Gastroschule (a tevékenység hiánypótló jellegű, a szakkört vezető pedagógus személyisége meghatározó).

V. Sikerek és gondok, eredmények és nehézségek a nemzetiségi nevelés-oktatásban

Az intézmények egyöntetűen az alábbi nehézségekkel és kihívásokkal szembesülnek:

- csökkenő gyermeklétszám
- otthonról, a családból hozott nemzetiségi identitás és hagyományok hiánya
- az angol nyelv előretörése és a német nyelv háttérbe szorulása
- a COVID járvány előtti nemzetközi kapcsolatok újraindításának nehézségei
- beszűkült pályázati lehetőségek

Elért eredmények és sikerek:

- a csökkenő gyermeklétszám ellenére (innovációs munkával, egyéni intézményi stratégiák megtalálásával) többnyire sikerül szinten tartani, esetenként növelni a német nemzetiségi nevelés-oktatást választók arányát, elhárítani a legkedvezőtlenebb folyamatokat
- a gyerekek többsége kimutathatóan hasznos nyelvtudásra tesz szert (versenyeredmények, nyelvvizsgák is bizonyítják ezt), ismerkedik másfajta kultúrával és ezáltal nyitottabb, fogékonyabb személyiséggé is válik

- az intézmények által szervezett programok, a német nemzetiségi nevelésben-oktatásban tanulók részvétele a városi kulturális programokon színesítik a város életét
- a pedagógusok szakmai sikerei pedig a fentieken is túlmutatnak (bázisintézményi cím elnyerése, országos szintű szakmai elismertség stb.)

VI. Összegzés

A német-nemzetiségi nevelés-oktatás színvonala – a nehezedő körülmények ellenére – továbbra is igen magas, a pedagógusok és az intézmények erőfeszítései megtérülnek.

A sikeres pályázatok (elsősorban: Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Tolna Vármegyei Német Nemzetiségi Önkormányzat) több intézmény számára nyújtottak segítséget ahhoz, hogy a diákok számára vonzóbbá tegyék a tanulást (nyári táborok, ausztriai kirándulások).

Az eredmények megtartásához, a pedagógusok munkájának elismeréséhez és további ösztönzéséhez több pénzügyi támogatásra, pályázatokra is szükség lenne.

Szekszárd, 2025. október 27.

**Farkas Pál Györgyné
elnök**

Határozati javaslat

**A Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testületének
...../2025. (XI. 3.) határozata
a német nemzetiségi nevelés-oktatás helyzetéről Szekszárdon**

A Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete

1. a német nemzetiségi nevelés-oktatás helyzetéről, az intézményekben történő feladatellátásról szóló tájékoztatókért köszönetet mond a köznevelési intézmények vezetőinek, és valamennyi pedagógusnak elismerését fejezi ki munkájáért, az elért eredményekért, sikerekért;

Határidő: 2025. november 3.
Felelős: Farkas Pál Györgyné elnök

2. felhatalmazza elnökét, hogy Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének következő ülésén a német nemzetiségi nevelés-oktatás megvalósulásáról, eredményeiről és nehézségeiről az intézményvezetők beszámolóí alapján tájékoztassa a közgyűlést.

Határidő: 2025. november 27.
Felelős: Farkas Pál Györgyné elnök

Az intézmények gyermek-/tanulólétszámának alakulása a 2022/2023., 2023/2024., 2024/2025. és 2025/2026. tanévekben

Sz.	Intézmény	2022/2023.			2023/2024.			2024/2025.			2025/2026.		
		összes tanuló	német nemzetiségi	arány	összes tanuló	német nemzetiségi	arány	összes tanuló	német nemzetiségi	arány	összes tanuló	német nemzetiségi	arány
1.	Babits Ált. Iskola	413	163	39,5	435	166	38,1	439	152	34,6	438	147	33,6
2.	Baka Ált. Iskola	531	184	34,6	542	191	35,2	546	178	32,6	529	187	35,3
3.	Dienes Ált. Iskola	436	342	78,4	408	316	77,5	375	286	76,3	359	272	75,8
4.	Garay Ált. Iskola	394	101	25,6	403	86	21,3	383	79	20,6		73	
5.	Szent József Iskolaközpont	142	142	100,0	155	155	100,0	137	137	100,0			
Összesen (iskolák)		1916	932	48,6	1952	914	46,8	1874	832	44,4			
6.	Szekszárdi Óvoda- Bölcsőde Wossinsky épület	100	84	84,0	97	78	80,4	101	83	82,2	109	90	89,1
7.	Wunderland Óvoda	194	194	100,0	169	169	100,0	175	175	100,0	189	189	100,0
Összesen (óvodák):		294	278	94,5	266	247	92,8	276	258	93,5	298	279	93,6